हतुवागढी राजपत्र

हतुवागढी गाउँपालिकाद्वारा प्रकाशित

खण्ड : ३	सङ्ख्या : २	मिति : २०७६/०३/१०

भाग-१

हतुवागढी गाउँपालिका

हतुवागढी गाउँपालिकाको गाउँसभाले तल लेखिए बमोजिमको ऐन सर्वसाधारणको जानकारीका लागि प्रकाशन गरिएको बेहोरा अनुरोध छ ।

गाउँ सभाबाट स्वीकृत मितिः २०७६/०३/१०

वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम, २०७६

हतुवागढी गाउँपालिकाको गाउँसभामा गाउँपालिका अध्यक्ष श्री प्रेम कुमार राईले प्रस्तुत गर्नुभएको वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम, २०७६

“आर्थिक संबृद्धिको आधार, कृषि, उद्यम र पर्यटन पूर्वाधार”

गाउँ कार्यपालिकाबाट स्विकृत मिति: २०७६ असार १०

हतुवागढी गाँउपालिका
घोडेटार, भोजपुर
दर्ता मिति : ७६/३/१८
दर्ता नं. : ८६

हतुवागढी गाउँपालिका
घोडेटार, भोजपुर

"आर्थिक संबृद्धिको आधार, कृषि, उद्यम र पर्यटन पूर्वाधार"

हतुवागढी गाउँपालिकाको बार्षिक नीति तथा कार्यक्रम-२०७६

गाउँसभाका सम्पूर्ण सदस्यज्यूहरु,
तथा सम्पूर्ण कर्मचारीहरु,
पत्रकार मण्डल,
तथा उपस्थित अन्य व्यक्तित्वहरु,

संघीय लोकतान्त्रीक गणतन्त्रात्मक व्यवस्थाको लागि इतिहासका विभिन्न कालखण्डमा राष्ट्र, राष्ट्रियता, लोकतन्त्र र जनजीविकाको पक्षमा भएको आन्दोलनमा जीवन उत्सर्ग गर्ने सम्पूर्ण ज्ञात, अज्ञात सहिदहरुप्रति हार्दिक श्रद्धान्जली अर्पण गर्दछु ।

२०६२/६३ को ऐतिहासिक जनआन्दोलनको उपलब्धीलाई संस्थागत गर्न जनताबाट निर्वाचित प्रतिनिधिले बनाएको नेपालको संविधान मिति २०७२ आश्विन ३ मा जारी पश्चात कार्यान्वयनको चरणमा छ । संविधानतः व्यवस्था भएको केन्द्र, प्रदेश र स्थानीय तहको नँया संरचनामा ७५३ स्थानीय सरकार, प्रदेश सरकार र केन्द्र सरकारको गठन र निर्वाचन प्रक्रिया सम्पन्न भएर केन्द्र र प्रदेशको दोस्रो निति कार्याक्रम र बजेट कार्यन्वयन र प्रस्तुत भइसकेको छ भने स्थानीय तह हरुको दुइ आ. व. को कार्यन्वयन भइसकी तस्रो आ .व. को वार्षीक निती तथा कार्यक्रम तथा बजेट तर्जुमाको प्रक्रियामा उपस्थित छौ ।
हतुवागढी गाउँपालिकाको गाउँसभामा उपस्थित सम्पूर्ण महानुभावहरुमा गाउँपालिका तथा मेरो व्यक्तिगत तर्फबाट हार्दिक स्वागत अभिवादन गर्न चाहन्छु ।

गाउँपालिकाको सम्पूर्ण विकास योजनाहरु गाउँपालिकाबासी सबैको सहभागितात्मक योजना तर्जुमा प्रक्रियाका चरणहरु अवलम्बन गर्दै नेपालको संविधान, राष्ट्रिय प्राथमिकता, संयुक्त राष्ट्र संघद्वारा जारी दिगो विकासका लक्ष्यहरु, SDGs को अवधारणा, संघीय र प्रदेश सरकारले जारी गरेको नीति, कानुन तथा मापदण्ड र स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ लाई मार्गदर्शनको रुपमा लिईएको छ । स्थानीय स्रोत र साधनको अधिक्तम उपयोग गर्दै स्थानीय पूर्वाधार सम्बन्धी आयोजनाहरु, रोजगारी र गरिबी न्यूनिकरण, विद्युतिकरण, वातावरण संरक्षण र विपद व्यवस्थापन, सुशासन, समावेशीकरणलाई सहयोग पुग्ने योजना कार्यक्रमलाई प्राथमिकता दिएको छु । कम लागत छिटो प्रतिफल दिने जनसहभागीता जुट्ने र PPP मोडेललाई प्रोत्साहीत गर्ने गरी दातृनिकाय सरोकार सबैको सहकार्य र समन्वयमा गाउँपालिकाको विकास योजना तर्जूमा गरिएको छ ।

सम्पूर्ण गाउँपालिका सदस्यहरु
अब म आगामी आर्थिक वर्ष २०७६।७७ को प्राथमिकता र क्षेत्रगत नीतिहरु प्रस्तुत गर्दछु ।
प्राथमिकता :
१. दिगो विकासका १७ वटा लक्ष्यहरु (SDGS) का कार्यक्रमहरु,
२. पूर्वाधार विकासका कार्यक्रमहरु (सडक, पुल, खानेपानी, सिँचाई, भवन, शहरी विकास)

३. शिक्षा, स्वास्थ्यको गुणस्तर व्यवस्थापन,
४. आधुनिक कृषि व्यवसायिकरण, यान्त्रीकरण र पशू विकास एंव बजार,
५. पर्यटन पूर्वाधार विकास र प्राकृतिक पुरातात्विक सांस्कृतिक सम्पदा संरक्षण र प्रवर्द्धन,
६. सामाजिक विकासका कार्यक्रमहरु (समावेशी विकास, जातीय/लैगिंक विभेद, जेष्ठ नागरिक, एकल महिला अपाङ्गता, अशक्त लक्षित बालमैत्री),
७. युवाको क्षमता विकास, खेलकुद विकास र रोजगारी,
८. प्राकृतिक स्रोत तथा भूं-संरक्षण, वातावरण र जलवायु परिवर्तन,
९. सार्वजनिक सेवा प्रवाहमा प्रभावकारीता पारदर्शिता, सुशासन र डिजिटलाइज प्रविधिको प्रयोग,
१०. भू-उपयोग नीति निर्माण र बस्ती विकास,
११. संस्थागत तथा क्षमता विकास;
१२. जनसहभागिता जुट्ने र आर्थिक प्रतिफल प्राप्त हुने योजनालाई नीतिगत रुपमा प्राथमिकता,
१३. "विकास योजनाहरु लहडमा होइन, आवश्यकता र प्रतिफलमा आधारीत भएर हामी र भावि पुस्ताका लागि" भन्ने अवधारणाबाट अगाडी बढाइनेछ ।

क्षेत्रगत नीतिहरु (विषयगत)

क) सडक सम्बन्धी नीति

१. घोडेटार-मचुवाटार/चुवार/हलेदे सडक, घोडेटार-कावाखोला भोजपुर सदरमुकाम जोड्ने सडक, घोडेटार-सुनवालुवा धनकुटा जाड्ने सडक, घोडेटार-पुरानो तृतीय जोड्ने सडकलाई प्राथमिकता दिई स्तरोन्नती गरिनेछ ।
२. वडा केन्द्रहरु वडा नं. १, सल्ले र २ को लंगिनलाई घोडेटार-कावा सडकले, वडा नं. ३ सिन्द्रागंलाई घोडेटार-पुरानो तृतीयले, वडा नं. ४, ७, ८ र ९ लाई घोडेटार-चुवार सडकले र वडा नं. ५ र ६ लाई घोडेटार सुनवालुवा सडकले जोड्दै वडा केन्द्रहरुलाई जोड्ने सडकहरुलाई वस सन्चालन हुने गरी बाह्रै महिना चल्ने गरी स्तरोन्नती गरिनेछ ।
३. वडाका महत्वपूर्ण स्थल कृषि उत्पादन र निर्माण कच्चा पदार्थ रहेका स्थानहरुमा सडक सञ्जाल पुऱ्याइनेछ ।
४. गाउँपालिका सडक गुरुयोजना (RMTMP) तयारी गरी निर्माण भएका सबै सडकहरुको लगत संकलन, वर्गीकरण, दस्तावजीकरण र सडक क्षेत्राधिकार र जग्गाधनी लगत कट्टा गरिने छ ।
५. सर्भे भएका साना सडकहरुमा स्थानीयहरुको माग बमोजिम निश्चित सहभागिता अनिवार्य गरिने छ ।
६. निर्माण भई सकेका सडकहरुको मर्मत संभार सम्बन्धी नीति बनाईनेछ ।
७. घोडेटार बजारमा ढल निकास तथा सडक सोलिङ्ग क्रमशः गरिने छ ।

८. अरुण नदीको सुनवालुवा निर्माणाधीन पुललाई यथा समयमा पुरा गराउनु निरन्तर पहल गर्दै चुवार दुधकोशी र मचुवाटार अरुणको पक्की पुल लाई यथाशिघ्र कार्य प्रारम्भ गर्न पहल गरिनेछ ।
९. अति आवश्यक सडकहरुको सर्भे

ख) खानेपानी र सरसफाई सम्बन्धी नीति

१. स्वच्छ र सफा खानेपानीको लागि "एक घर एक धारा"मिटर प्रणालीको अवधारणा लागू गरिने छ ।
२. घोडेटार बजारमा सार्वजनिक र व्यक्तिगत खानेपानीलाई उपयुक्त विधि प्रक्रिया अपनाउन सरोकारवाला सबै राखि निकासको योजना बनाइनेछ ।

प्रेम कुमार राई

३. हतुवागढी १, २, ५ र ६ को लागि कावाखोला र पिखुवाखोलाबाट वृहद लिफ्ट सिस्टमबाट खानेपानी योजनालाई पुरा गराउन जोड दिदै थप गाउँहरुमा पनि ठुला साना लिफ्ट प्रणालीको व्यवस्थ गर्न र सौर्य उर्जाबाट सम्भाव्यता अध्ययन र कामको थालनी गरिनेछ ।
४. खानेपानीको समस्या भएका बस्ती, गाउँहरुमा आवश्यकतानुसार लिफ्ट सिस्टमबाट काम गराइनेछ ।
५. खानेपानीको मुहान/स्रोत संरक्षण, व्यवस्थापन गरिनेछ ।
६. RM-WASH-CC गठन गरी सरसफाई कार्यक्रम गरिनेछ ।
७. फोहरमैला व्यवस्थापनका लागि Landfield साइटको व्यवस्था गरिनेछ ।
८. पानीको अभाव भएका विद्यालयहरुमा सरसफाइ शौचालय, फुलबारी र बगैचाको लागि आकाशे पानी संकलनको आवश्यक व्यवस्था गरिनेछ ।
९. एक वडा एक पोखरीको कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

ग) विद्युत उर्जा र संचार सम्बन्धी नीति

१. सबै वडाहरुमा केन्द्रीय विद्युत प्रशारण, लघु जलविद्युत र वैकल्पिक ऊर्जाबाट विद्युतीकरण गरी उद्यम व्यवसायमा प्राथमिकता दिइनेछ ।
२. वडा नं. १, २, ३ र ९ को विद्युत वितरण र विस्तारलाई पूर्णता र व्यवस्थापन गर्दै अन्य वडाहरु ४, ५, ६, ७ र ८ मा विद्युतीकरणको विशेष योजना बनाईने छ ।
३. सुधारीएको चुलो र नविकरणीय उर्जाको प्रयोगको कार्यक्रम गरिनेछ ।
४. सौर्य सडक तथा बजार बत्तिको व्यवस्था गरिनेछ ।
५. "सबैको घर उज्यालो कार्यक्रम" नीति र कार्यक्रम बनाइनेछ ।
६. टेलिफोन टावर, नेटवर्क समस्या समाधान र इन्टरनेट व्यवस्था क्रमशः गदै स्थानीय पत्रिका र सूचना मैत्री नीति बनाइनेछ ।
७. जमिनको वर्गीकरण र उपयोगिताको आधारमा सिँचाईमा सम्भावित प्रविधि खोजी गरिनेछ ।
८. घना वस्ती र टाढा रहेका वस्तीमा सौर्य उर्जाको व्यवस्था गरिनेछ ।
९. सबै सरकारी कार्यालय, वित्तीय संस्था र विद्यालयहरुमा उर्जाको व्यवस्था गरी विद्युतिय रेकर्ड राख्ने र सेवा दिने व्यवस्था गरिनेछ ।

घ)शिक्षा सम्बन्धी नीति

१. राष्ट्रिय शिक्षा नीति, प्रदेश नीतिसँग तादाम्यता राख्दै गाउँपालिकाका शिक्षा योजना कार्यक्रम तयार गरिनेछ ।
२. प्राविधिक शिक्षालाई विशेष जोड दिदैं स्नातक तहको पढाईलाई समन्वय सहकार्यको पहल गरिनेछ ।
३. गाउँ शिक्षा योजना तर्जुमा गरी कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।
४. शैक्षिक गुणस्तरका लागि प्रभावकारी अनुगमन, मुल्याकंन गर्ने व्यवस्था गरिनेछ ।
५. गाउँपालिकामा एक सामुदायिक आवासिय विद्यालयको पुर्वाधार तयार गरिनेछ ।
६. विद्यार्थी संस्था र भौगोलिक प्रतिकूलतालाई मध्यनजर गरी विश्लेषणको आधारमा दरबन्दी मिलान गरिनेछ ।
७. प्रस्तावित माध्यामिक विद्यालय/आधारभूत विद्यालयलाई पूर्वाधार र आवश्यकताको आधारमा व्यवस्थापन गरिनेछ ।
८. गाउँपालिकाको सबै विद्यालयहरुमा इलाईब्रेरी स्थापना गरि सक्ने र इ लर्निन र क्रमश इ लर्निन मा लाने व्यवस्था गरिनेछ ।
९. पूर्व प्राथमिक तहमा विद्यार्थीहरुलाई "विद्यालय जाऔं, खाजा खाँऔ" कार्यक्रमलाई प्रभावकारी व्यवस्थित, अनिवार्य र अभिभावकसँग जोड्ने गरी निरन्तरता दिइनेछ ।

१०. सबै विद्यालयमा "हाम्रो विद्यालय, राम्रो विद्यालय अक्षय कोष"स्थानीय अभिभावकको अगुवाईमा शुरु गरिनेछ ।
११. गाउँपालिका भरीबाट उत्कृष्ट विद्यार्थी र शिक्षकलाई पुरस्कार व्यवस्था गरिनेछ ।
१२. इलाइब्रेरी सहित सार्वजनिक पुस्तकालय स्थापना गरिनेछ ।
१३. शिक्षक कर्मचारीहरुको क्षमता विकासका कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछ ।
१४. गाउँपालिकाभरीका माध्यामिक विद्यालय, आधारभूत विद्यालयहरुमा विषयगत दरबन्दी अनुसार सरोकारवाला निकायसँग समन्वय गर्ने नीति कार्यक्रम बनाइनेछ ।
१५. विद्यालय शैक्षिक सुधार एवं स्वयम सेवक व्यवस्थापन र परिचालन गरिनेछ ।

ङ) स्वास्थ्य सम्बन्धी नीति

१. सबै वडाहरुमा स्वास्थ्य चौकी स्थापना र व्यवस्थापन गर्दै जनतालाई स्वास्थ्य सेवा सहज र पँहुचयोग्य बनाईनेछ ।
२. प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र, घोडेटारलाई १५ शैयाको अस्पताल बनाई उपकरण र जनशक्तिको व्यवस्था गरिनेछ ।
३. "अध्यक्ष सँग जनता स्वास्थ्य परिक्षण कार्यक्रम" अपाङ्ग र ६० वर्ष माथिका नागरिकलाई निशुल्क शिविर सञ्चालन गरिनेछ ।
४. महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविकालाई क्षमता अभिवृद्धि गर्दै प्रोत्साहन सुविधा र स्वास्थ्य केन्द्र र सेवा ग्राही वीच पुलको काम गर्ने गरी प्रोत्साहन गरिनेछ ।
५. महिलाहरुको पाठेघरको Pap Smear Camp र आङ खस्ने समस्याको पहिचान गरी निशुल्क स्वास्थ्य शिविर सञ्चालन गरिनेछ ।
६. स्वास्थ्य केन्द्र नभएको वडामा अन्य स्वास्थ्य चौकीमा भएका स्वास्थ्य क्षेत्रका जनशक्ति परिचालन गरि उक्त वडाका जनताहरुलाई स्वास्थ्य सेवा सुविधा उपलब्ध गराइनेछ ।
७. वडा नं. २,५ र ७ को उपयुक्त स्थानमा स्वास्थ्य उपचारको लागि व्यवस्थापन र स्वयमसेवकको व्यवस्था गरिनेछ ।
८. वडा सेवा केन्द्र पाएक पर्ने स्थानमा मापदण्ड अनुसारको स्वास्थ्य चौकी निर्माण गर्न जग्गा प्राप्तीलाई प्राथमिकतामा राखिनेछ ।

च) कृषि, पशू र उद्यम सम्बन्धी नीति

१. कृषिमा व्यवसायीकरण तर्फ उत्प्रेरणा जगाँउदै "एक गाउँ एक उत्पादन" कार्यक्रम बनाईनेछ ।
२. हतुवागढी गाउँपालिकालाई कागती क्षेत्र जोनको रुपमा घोषणा गरी आवश्यक अनुसन्धान, योजना तयार र कार्यान्वयन गरिनेछ ।
३. बहु फलफुल खेतीलाई प्रात्साहन गरिने निती लिइनेछ (सुन्तला, आप, लिची, भुइकटहर, एवोकार्डो, किवी र केरा)
४. कृषिमा आधारित उद्यममा सन्चालित अनुदानका लागि सम्बन्धित निकायमा आवश्यक समन्वय गरिनेछ ।
५. रासाइनिक मल तथा विषादिको प्रयोगले मानव स्वास्थ्य र वातावरणलाई असर पुग्ने भएकाले प्राङ्गारीक मल प्रयोगमा प्रोत्साहित गरिनेछ ।
६. निर्वाहमुखी परम्परागत कृषि प्रणालीलाई आधुनिकीकरणको नीति अनुरुप कार्यक्रम बनाईनेछ ।
७. पशूपालन व्यवसाइक ब्लक निर्धारण गरिनेछ ।
८. कृषि शित भण्डारणको निर्माण गरिनेछ ।
९. दुग्ध संकलन केन्द्रको स्थापनाको प्रक्रियाको सुरुवात गरिनेछ ।

प्रेम कुमार राई

१०. गाउँपालिकाको उपयुक्त क्षेत्रमा चिया तथा कफि खेतीको सम्भाव्यता अध्ययन गरी सम्बन्धीत संघ संस्थाहरु सँग समन्वय गरी चियाँकफि खेती प्रणालीको सुरुवात गरिनेछ ।

छ) युवा, खेलकूद तथा रोजगार सम्बन्धी नीति

१."स्वास्थ्यको लागि खेलकूद, सृजनशीलता अनुशासनमा एकजुट ।" भन्ने नारासहित खेलकूद विकासको लागि आवश्यक क्यालेण्डर तयार गरिनेछ ।

२. प्रत्येक वडाकेन्द्र विद्यालय आसपास खेलमैदान निर्माण गरिनेछ ।
घोडेटार, दिमालुङ जमिन खेलमैदान, सुनाहाङ साकेन्वा खेलमैदान, पाल्लेपानी खेलमैदान, होमताङ्ग खेल मैदान, अवतारी खेलमैदान, हसनपुर खेलमैदान विस्तार कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।

३. इन्डोर खेलको लागि कभर्डहलको योजना बनाइनेछ ।

४. कँराते/उसु खेल प्रशिक्षण र प्रतियोगिता सञ्चालन गरिनेछ ।

५. युवाहरुलाई रोजगारीका अवसर श्रृजना गर्दै स्वरोजगार उन्मुख कार्यक्रमहरु तय गरिनेछ ।

१. वडास्तरीय युवा सञ्जाल गठन गरी युवाहरुको संस्थागत क्षमता विकास गरिनेछ ।

२. रोजगार सम्बन्धी परामर्श सेवा प्रारम्भ गरिनेछ ।

ज) वन तथा वातावरणसम्बन्धी नीति

१. वातावरण संरक्षण कोषको स्थापना गरिनेछ ।

२. भुउपयोग नीति बनाई त्यसको अध्ययन गरिनेछ ।

३. सार्वजनिक वन, सामुदायिक वन, निजि वनको संरक्षण र बहुउपयोग नीतिबारे सरोकार पक्षसँग परामर्श गरिनेछ ।

४. सार्वजनिक जग्गाको पहिचान, संरक्षण र वस्ती तथा बजार व्यवस्थापनसँग जोडिनेछ ।

५. फोहोरमैला व्यवस्थापन गरिनेछ ।

६. गाउँ वस्तीमा सेतो तथा फुसको छानालाई कम गर्दै वातावरणमैत्री गाउँपालिका बनाउने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।

७. ढुँगा गिटी बालुवा उत्खनन् र सडक लगायत भौतिक पूर्वाधार निर्माण गर्दा भुक्षय र वन वातावरणलाई असर कम गर्ने गरी नीति बनाइनेछ ।

८. निजि क्षेत्रबाट पार्क निर्माणलाई प्रोत्साहित गर्न PPP (Public Private Partnership) मोडेल अपनाईनेछ ।

९. निर्मित सडकहरु अन्तिम अवस्थामा पुग्दै गएपछि सडकमा वृक्षारोपण कार्यलाई अनिवार्य गरिनेछ ।

१०. बजार क्षेत्रमा गाडिको लागि वसपार्क र आवश्यक जमघट हुने क्षेत्रमा सार्वजनिक शौचालय निर्माण गरिनेछ ।

११. प्रत्येक वडाका नागों डाँडाहरुमा पोखरी निर्माण स्थानीयबासीहरुको सहभागितामा शुरु गरिनेछ ।

१२. वन्यजन्तु संरक्षण/आरक्षण स्थल निर्धारण गर्दै वन्यजन्तुले मानव रहनसहनमा पारेको असर बारे आवश्यक नीति निर्माण गरिनेछ ।

झ) पर्यटन सम्बन्धी नीति

१. हतुवागढी पर्यटन क्षेत्र विकास गुरुयोजना सहित गाउँपालिकास्तरीय र अन्तरपालिकास्तरीय योजना निर्माण गरिनेछ ।

२. प्राकृतिक, ऐतिहासिक, धार्मिक स्थलहरुको सूची तयार गरी संरक्षण र सम्बद्धन गरिनेछ ।

प्रेम कुमार राई

३. हतुवागढी दरबारको संरक्षण र सम्बर्द्धनका लागि गौरवको आयोजनामा राखी सरोकारवालाहरुसँगको व्यापक छलफल पछी उपयुक्त Design Esitmate गरी PPP (Public Private Partnership) मा गर्ने गरी योजना तयार गरिनेछ ।
४. घोडेटारदेखि गढी संखामडाँडा-दिमालुङ (पूर्णेडाँडाँ) सम्म पैदलमार्ग जोड्ने योजना बनाइनेछ र विभिन्न स्थानबाट ठाडो सिढिबाट उक्त पैदलमार्गलाई जोडिने छ ।
५. दिमालुङ्ग (ढुँगालाई) स्थापीत गर्दै स्मृती पार्क निर्माण गरिनेछ ।
६. हतुवागढीको उच्च स्थान संखामचुलीमा डाँडामा भ्यू टावर निर्माण गरिने छ ।
७. होमस्टे सन्चालनका लागि अध्ययन भ्रमण, तालिम र स्थान छनौटको कार्यक्रम राखिनेछ ।
८. अरुण र दुधकोशीमा र्‍याफ्टिङ, जलयात्रा सरोकारवाला संघसंस्था, व्यवसायी, साथै बेलका नगरपालिका, शहिदभूमि गाउँपालिका र आमचोक गाउँपालिकासँग सहकार्य गरी योजना निर्माण गरिनेछ ।
९. नदी किनार आसपासमा पर्यटक, पाहुना स्थल (Hut, Swimming Pool) लाई प्रवर्द्धन गरिनेछ ।
१०. पर्यटन विकास, खानेपानीको स्रोत संरक्षण र वितरणका लागि जोरआल, तेर्सेखोलामा आकाशे पानी संकलन ड्याम निर्माण गरिने छ ।
११. हतुवागढी रोक्तां खोला अवस्थित इन्द्रेणी झर्नाको संरक्षण, सम्बर्द्धन र प्रचार प्रसार गरिनेछ ।

ञ) सहकारी तथा वित्तिय सम्बन्धी नीति

१. सहकारीका मूल्य, मान्यता, सिद्धान्तको आधारमा संचालन, व्यवस्थापन र नियमन गरिनेछ ।
२. बचत तथा ऋण सहकारीहरुलाई उदेश्यगत र ऋण प्रवाहलाई उद्यमसँग जोडिनेछ ।
३. कृषि र उत्पादक सहकारीलाई प्रोत्साहित गरिनेछ ।
४. प्रत्येक परिवारलाई एक सहकारी सदस्य बनाउने कार्यक्रम अवलम्बन गरिनेछ ।
५. लघु वित्तहरुलाई स्थानीय तह र जनताको यथार्थ आवश्यकतालाई मध्यनजर गरी दिर्घकालीन लगानीतर्फ ध्यान दिइनेछ ।
६. जोखिममा परेका सहकारी, वित्तिय समूहहरुको अध्ययन अनुसन्धान गरी संस्थागत र व्यक्तिगत जोखिम न्युनिकरण गरिनेछ ।

ट) महिला तथा बालबालिकासम्बन्धी नीति

१. महिला, दलित, जेष्ठ नागरिक, बालबालिका, अपाङ्ग, विपन्न एकल महिला, जनजाती, अल्पसंख्यक समूदायको लागि क्षमता विकास, सीप विकास आर्यआर्जन, सुरक्षाका कार्यक्रमहरु बनाइनेछ ।
२. सुरक्षीत सुत्केरीको लागि स्वास्थ्य केन्द्र अनिवार्य गरिने छ ।
३. बालमैत्री र अपाङ्ग मैत्री पुर्वाधार निर्माण गरिनेछ ।
४. बालबालिकाको लागि बहुक्षेत्रीय पोषण योजना कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
५. बालबालिकाको लागि Children Park निर्माण गरिनेछ ।
६. बालविवाह रोक्न र किशोर किशोरीलाई प्रजनन् स्वास्थ्य सम्बन्धी कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
७. जेष्ठ नागरिहरुको लागि आवास गृह र अनुभव आदानप्रदान स्थल निर्माण गरिनेछ ।
८. जेष्ठ नागरिकहरुलाई सम्मान कार्यक्रम गरिनेछ ।

ठ) सुशासन र संस्थागत विकाससम्बन्धी नीति

प्रेम कुमार राई
अध्यक्ष

१. गाउँपालिकाको वेवसाइटलाई व्यवस्थित र प्रभावकारी बनाइ सेवा प्रभाहमा गुणस्तर सुधार गर्ने व्यवस्था गरिनेछ ।
२. सार्वजनिक सुनुवाई गरीनेछ ।
३. सूचना पार्टी, नागरिक वडापत्र, रेडियोमार्फत र मोबाइलमा ख्यष्अभ ऋष्उि बाट आवश्यक डकुमेन्टबारे पूर्व सूचीत गरिनेछ ।
४. सूचना केन्द्रको स्थापना र व्यवस्थापन गरिनेछ ।
५. नागरिक सहायता कक्ष (Help Desk) सेवा प्रभावकारी र व्यवस्थित गरिनेछ ।
६. स्थानीय पत्रिकाको प्रवर्द्धन हुने गरी पाक्षिक रुपमा स्थानीय गतिविधि समेटेर सूचना र जानकारीमुलक पत्रिका घरघरमा पुऱ्याउने व्यवस्था गरिनेछ ।
७. सूचना अधिकारीमार्फत सूचना प्रवाह गरिनेछ ।
८. रेडियो र पत्रपत्रिकामाा सूचना प्रशारण र प्रकाशन गरिनेछ ।
९. मानव अधिकार संरक्षण सम्बन्धी कार्यक्रमहरु गरिनेछन् ।
१०. पारदर्शिता र जवाफदेहितको अभिवृद्धि गरिनेछ ।
११. विकास, आयोजनाहरुको अनुगमन, मुल्याकंन, सार्वजनिक परिक्षण गरेर मात्र अन्तिम फछ्र्यौट गर्ने व्यवस्था गरिनेछ ।
१२. पूर्वाधार योजनाहरु गुणस्तरीय, समय सिमा र पारदर्शितालाई मूख्य सूचक बनाइनेछ ।
१३. गाउँपालिका तथा वडा कार्यालय निर्माणको लागि जग्गा व्यवस्थापन तथा भवन निर्माण प्रक्रिया अगाडी बढाइनेछ ।
१४. गाउँपालिकाभरीका सबै निजामति कर्मचारीलाई वार्षिक रुपमा उत्कृष्ट काम गरेबापत प्रोत्साहन स्वरुप सम्मान कार्यक्रम सञ्चालन उनीहरुको क्षमता अभिवृद्धिका कार्यक्रम तथा कार्यसम्पादनका आधारमा प्रोत्साहन स्वरुप आवश्यक सुविधा समेत प्रदान गरिनेछ ।

ड) प्राकृतिक प्रकोप र विपद व्यवस्थापनसम्बन्धी नीति

१. प्राकृति प्रकोप र विपद व्यवस्थापन कोषको स्थापना गरीनेछ ।
२. प्राकृतिक प्रकोर विपद व्यवस्थापनको पूर्वतयारी रोकथामसम्बन्धी तालिम तथा जनचेतनामुलक कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।

ढ) राजश्व तथा कर प्रशासनसम्बन्धी नीति

१. राजश्व परामर्श समितिको प्रतिवेदनको आधारमा कर नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
२. कर प्रणालीलाई वैज्ञानिक र व्यवहारीक बनाउँदै सम्पती कर लागू गर्ने तयारी गरिनेछ ।
३. "कर हामीले हाम्रै सुविधा र विकासको लागि हो" भन्ने भावनाको विकास गरिनेछ ।
४. करदाता सचेतना शिक्षा सञ्चालन गरिनेछ ।
५. सबै वडा केन्द्रहरुमा कर सम्बन्धी सचेतना कार्यक्रम गरिनेछ ।

ण) भूमि, घर जग्गा धनीपूर्जा र वस्ती विकास सम्बन्धी नीति

१. संघ र प्रदेश कानुनको अधिनमा रही विगतमा संस्था चलाउन तथा विकास निर्माण गर्न पर्ती, ऐलानी र संस्थाको नाममा रहेको जग्गा भोगचलन अनुसार अव्यवस्थित बसोबासलाई व्यवस्थापन गर्ने उपयुक्त विधि र प्रक्रिया अपनाइनेछ ।
२. सेवा केन्द्र स्थापना गर्न आवश्यकताअनुसार पर्ती, ऐलानी र वनक्षेत्रको जग्गालाई सार्वजनिक हितमा प्रयोग गर्न आवश्यक कानुनी प्रक्रिया सरोकार पक्षसँग पारस्परीक रुपमा गरिनेछ ।

३. व्यक्तिको जग्गा प्राप्तीलाई अत्यन्त प्रभावकारी निश्चित आधार मापदण्ड निर्माण गरी जग्गा प्राप्ती ऐन बमोजिम जग्गाप्राप्त गर्ने व्यवस्था गरिनेछ।
४. एकीकृत वस्ति विकासको विशेष नीति र कार्यक्रम गरिनेछ।
५. सार्वजनिक र संस्थागत जग्गाहरुको अमिनी ल्याई एकिन नापजाँज गरिनेछ।

त) तालिम, स्रोत व्यक्ति र संस्थागत विकाससम्बन्धी नीति

१. स्थानीय स्रोत व्यक्ति तथा प्रशिक्षकहरु उत्पादनमा ध्यान दिइनेछ।
२. विभिन्न शिर्षकमा तालिम लिनेहरुको तथ्याकं संकलन, अनुगमन, क्रियाशिलता सिर्जनशिलताको आधारमा पुनःताजगी कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।
३. सरकारले बनाउने कानुन र विधिसँग सामन्ज्यस्य हुने गरी सबैखाले जनशक्तिको ग्रेडिङ प्रमाणित गरी ज्यालाको निर्धारण गरिनेछ।

थ) न्यायीक क्षेत्र सम्बन्धी नीति

१. प्रत्येक वडामा मेलमिलाप केन्द्र स्थापना र प्रभावकारी सञ्चालनको नीति तयार गरिनेछ।
२. न्यायिक समितिलाई क्षमता विकास, यसको प्रभावकारीता तथा एकजना अधिवक्ता नियमित कर्मचारीको रुपमा राख्ने व्यवस्था गरिनेछ।

द) विविध नीति

१. इलाका प्रशासन कार्यालय स्थापनाको लागि आवश्यक पहल गरीनेछ।
२. गाउँपालिकाको लागि पिकअप र ट्रयाक्टर खरिद गरिनेछ।
३. प्रत्येक आर्थिक वर्षको जेष्ठ मसान्तभित्र सम्पूर्ण योजना तथा कार्यक्रमहरु सम्पन्न गरी बिल भरपाई कागजातहरु पेश गरी भुक्तानी प्रक्रिया सम्पन्न गर्नुपर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ।

अन्त्यमा, यस गाउँपालिकाको लागि आगामी आर्थिक बर्ष २०७६/७७ को वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न पाँउदा अत्यन्त हर्षित छु र वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम बमोजिम कार्यक्रम तथा योजना निर्माण गर्न यस गाउँपालिकाका सबै सम्बन्धीत जनप्रतिनिधिहरुलाई आग्रह गर्न चाहन्छु र वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम अनुसार कार्यान्वयन पक्षमा साथ, सहयोग, समन्वय सहकार्य गर्नका लागि सरोकारवाला सम्पूर्ण जनसमूदायलाई आग्रह गर्न चाहन्छु। यस गाउँपालिकाको आर्थिक वर्ष २०७६/७७ लाई **"आर्थिक संबृद्धिको आधार, कृषि, उद्यम र पर्यटन पूर्वाधार"**भन्ने नारालाई सार्थक बनाउने प्रतिवद्धताका साथ वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुतीलाई यहि अन्त्य गर्दछु। धन्यवाद ॥।

प्रेम कुमार राई
अध्यक्ष

आज्ञाले:

मणिराम खतिवडा

प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

हुप्सेकोट राजपत्र